ÑAPA

Weekendbijlage
van dagblad Amigoe

zaterdag 21 november 2015

Biná, Curaçao's eigen hert

Pagina 8 & 9

Inhoud

Voorpagina 1

Inhoud 2

Uitgelicht 3

Gezondheid 4

Dieren 5

Deugden 6

Cultuur 8 & 9

Historie 10

Literatuur 11

De Snip centraal op expo CPV 12 & 13

Puzzels 14

Columns 15

Eten & drinken 16 & 17

Business 18 t/m 24

Foto van de week.

Nou, dat is even lekker in mijn jacuzzi, lijkt de hond van Lorraine Rosalia te denken.

Heeft u een mooie foto? Stuur hem dan naar napa@amigoe.com.

Colofon

BLADMANAGER Linda van Eekeres
email: napa@amigoe.com
telefoon: 7672000

EINDREDACTEUR Hans Vaders

VORMGEVING Wendela Ataliede
Linda van Eekeres
Sarah Kuiper
Oscar Vanegas

Voorpaginafoto: Ken Wong

Aan deze Ñapa werkten mee:

Marja Berk
Evert Bongers
Monique Casimiri
Odette Doest
Hans de Haan
Erik van Kampen
Brede Kristensen
Shakti-Aroena Lakhi
Judice Ledeboer
Roxanne Martha
Islelly Pikerie
Marcel Truyens
William ten Veen
May Voges
Mineke de Vries
Miriam de Windt
Ken Wong

Thuis.

Vertrouwen/wantrouwen

Monique Casimiri

Als ik mensen vraag wat nu het grote verschil is tussen leven op Curaçao en leven in Nederland, krijg ik regelmatig een antwoord waar ik niet in eerste instantie aan gedacht zou hebben. Niet de geijkte kreten als het weer, de kleding, de mentaliteit van de individu, maar meer gericht op wat het bedrijfsleven, en soms ook de overheid met je doet als mens.

Toen ik in Nederland kwam om te studeren liep ik de bank binnen en kon ik een rekening openen. De enige vraag die mij gesteld werd was of ik meerderjarig was. Ik kon rood staan en mocht zelfs aangeven tot hoever ik rood zou willen staan elke maand. Hoe anders is dat op Curaçao waar je voor elke 1000 gulden positief nog rente aan de bank moet betalen? Pardon, denk ik dan. Het is mijn eigen zuurverdiende geld en dan moet ik de bank daarvoor betalen. Ik geloof dat een aantal banken dit inmiddels heeft teruggedraaid, maar zeker ben ik hier niet van.

Een ander voorbeeld. Toen ik mijn eerste woning wilde huren in Nederland ging dit redelijk makkelijk. In de particuliere sector heb je volop keus. Het huurcontract was gauw getekend en ik had per direct stroom, gas en water. Zonder borgsom werd ik aangesloten en mijn eerste rekening volgde aan het einde van de maand. Zo ook met internet en kabel voor de televisie. Ik hoefde enkel aan te geven van welk pakket ik gebruik wilde maken en één telefoontje later kon ik televisie kijken. Ook nu, de rekening krijg je achteraf. Op Curaçao ben je niet per direct aangesloten. Als je de huur van een huis overneemt van iemand, dan is de vorige bewoner eerst compleet afgesloten, en moet je als nieuwe huurder eerst borg betalen alvorens je aangesloten wordt. Is deze overdracht in een weekeinde, dan is de overname pas op maandag – als je geluk hebt. Het kan gebeuren dat het nog enkele dagen duurt. Een kwestie van de knop omzetten lijkt het niet te zijn.

Ik vermoed dat dit systeem is ontstaan uit ervaringen van wanbetalers, waar helaas de trouwe en betrouwbare klant nu voor moet boeten. In Nederland heb je ook wanbetalers, maar de bedrijven rekenen dit de nieuwe klanten niet aan. De grootte van de bedrijven zou uiteraard een rol kunnen spelen in dezen, ware het niet dat in een groter land, er bij grotere bedrijven ook meer wantoestanden zijn. Verhoudingsgewijs zal het niet veel van elkaar verschillen. In gesprekken wordt dit veelal omschreven als dat we in Nederland leven in een land van vertrouwen, waarbij men op Curaçao het gevoel krijgt te leven in een land van wantrouwen. Ik vertrouw er maar op dat de toekomst een positieve rol zou kunnen spelen in dit verhaal en dat men door inmiddels opgebouwde positieve ervaringen het vertrouwen in de consument terug zal kunnen geven. Laat gaan al die borgsommen en bureaucratie en heb weer vertrouwen in de klant. Met alle rente van de borgsommen zouden er toch genoeg spaarpotjes moeten zijn om eventuele schade van wanbetalers op te kunnen vangen?

Uitgelicht.

Theaterstuk Bos di Pueblo

Bos di Pueblo, de stem van het volk, dat is de titel van het nieuwe theaterstuk van Teatro KadaKens dat vorige week vrijdag in première ging. De maatschappij kritische voorstelling voor middelbare scholieren gaat over een politicus (vertolkt door artistiek leider Albert Schoobaar) die ook alleenstaande vader is. De andere spelers zijn Norma Cova, Donavan Benett en Cristopher Barrow.

Foto's: **Ken Wong**

Medisch.

Aandacht voor zuurbranden

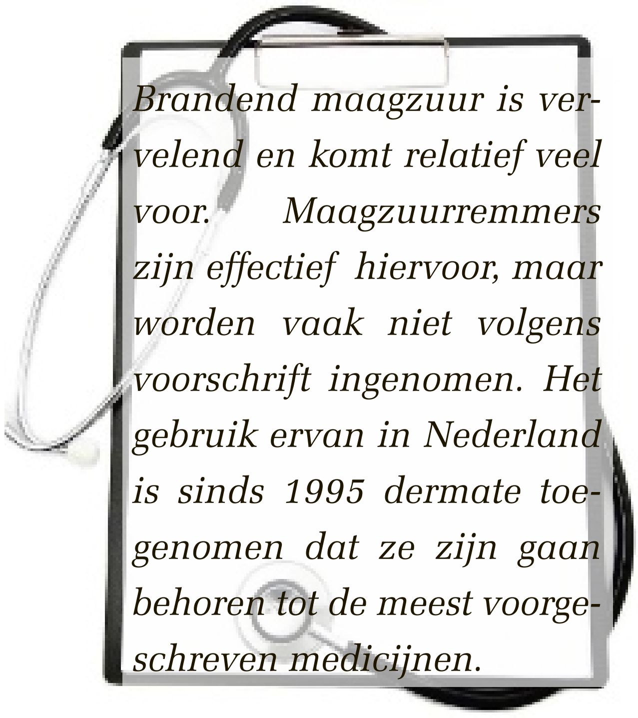

Brandend maagzuur is vervelend en komt relatief veel voor. Maagzuurremmers zijn effectief hiervoor, maar worden vaak niet volgens voorschrift ingenomen. Het gebruik ervan in Nederland is sinds 1995 dermate toegenomen dat ze zijn gaan behoren tot de meest voorgeschreven medicijnen.

Tekst: **Hans de Haan**

Maagzuur is een agressieve vloeistof, die bedoeld is om voedsel heel snel en doeltreffend te verteren. De maag is veilig bekleed met een dikke slijmlaag en is dus goed beschermd. De slokdarm, de 'buis' van de mond naar de maag, mist die laag en is dus kwetsbaar voor het bijtende zuur en daarom is die overgang tussen slokdarm en maag normaal afgesloten. Die afsluiting gaat open om een hap voedsel naar de maag door te laten en daarna wordt die overgang weer afgesloten, zodat er geen zuur terug kan stromen.

Soms werkt die afsluiting echter niet goed en kan er wel zuur uit de maag in de onbeschermde slokdarm terugstromen. Dit heet reflux, de medische term voor terugstroming, wat dus het zuurbranden veroorzaakt. De onbeschermde slokdarm kan hierdoor op den duur zo geïrriteerd of zelfs ontstoken raken, dat de pijnlijke ziekte 'reflux oesofagitis' kan ontstaan die medisch behandeld moet worden.

Te veel maagzuurremmers

Ernst Kuipers, hoogleraar maag-darm- en leverziekten in het Erasmus MC te Rotterdam vindt al lang dat het gebruik van maagzuurremmers behoorlijk uit de hand is gelopen. De beschikbare middelen zijn zonder meer effectief bij een ontstoken slokdarm, zweren in maag en darmen en beschadiging van de maagwand (door medicijnen), maar een door hem uitgevoerd onderzoek heeft aangetoond dat deze middelen veel te ruim worden voorgeschreven, dus ook bij vage maagklachten zonder zuurbranden.
Kuipers onderzocht 16.000 patiënten die deze middelen slikten en stelde vast dat een derde van hen dit middel onterecht innam. Er werd daarbij ook opgemerkt dat bijna de helft van de mensen die middelen niet regelmatig gebruikte, waardoor het niet goed werkt, want het duurt namelijk wel even voordat die remmers maximaal werkzaam zijn. Bovendien bleek dat veel mensen dit middel veel te lang innemen, wel een half jaar, terwijl de aanbevolen gebruiksduur twee maanden is. Later werd bekend dat deze middelen ook bijwerkingen konden veroorzaken, waaronder de vergrote kans op het krijgen van een longontsteking. Mede door deze bevindingen, besloot de Minister van Volksgezondheid in 2011 om deze middelen uit het basispakket van de zorgverzekering te schrappen. Hierna daalde de omzet ervan drastisch.

Historie maagzuurremmers

In 1935 kwam het eerste maagzuur neutraliserende geneesmiddel 'Rennie' beschikbaar. 'Brandend maagzuur? Wrijven helpt niet, Rennie wel'. Met deze slogan werd dit middel met succes onder de aandacht gebracht. Vele decennia lang was het neutraliseren van maagzuur de enige mogelijkheid om de zuurgraad van de maaginhoud te verlagen. Later werd gevonden dat zuurneutraliserende middelen het best als vloeibare suspensies konden worden ingenomen. Met een gebruiksadvies van viermaal daags 15 tot 30 milliliter verliet een chronisch gebruiker maandelijks de apotheek met gemiddeld drie literflessen Suspensio Antacida of Antagel.
In 1977 werd het middel Cimetidine (merknaam Tagamet) geregistreerd en geïntroduceerd, in 1980 gevolgd door Ranitidine (merknaam Zantac). Deze zogenaamde H2-antagonisten zijn namelijk veel effectiever in het onderdrukken van de maagzuursecretie door de blokkering van histamine-H2-1-receptoren van de maag. Het grootste gebruik ervan vond plaats in 1995 en 1996, toen er 44 miljoen standaard dagdoseringen per jaar werden verstrekt. Sinds 2011 nam dat grote aantal geleidelijk af.
De laatste aanwinst zijn de zogenaamde protonpompinhibitoren die de maagzuurproductie remmen door het enzym te blokkeren die het zuur in de maag pompt. In 1988 werd dit zeer effectieve middel geregistreerd onder de naam Omeprazol (merknaam Losec). Op den duur spande dit middel de kroon van de meest voorgeschreven maagzuurremmers. Vorig jaar werd echter ontdekt dat dit middel bij sommige mensen een magnesiumtekort kan veroorzaken met als gevolg pijnlijke spierkrampen en zelfs hartritmestoornissen.

Leefregels

Niet alleen het gebruik van maagzuurremmers, maar ook het invoeren van de navolgende leefregels kunnen de klachten van maagzuur aanzienlijk verminderen: 'Eet niet te vet en neem kleine porties, liever zes kleine maaltijden per dag, dan drie grote. Eet niet te snel, maar neem de tijd en kauw alles goed door. Even gaan liggen na de maaltijd is niet aan te bevelen, want de zure inhoud van de maag stroomt dan gemakkelijk terug in de slokdarm. Het is ook niet goed om vlak voor het slapen gaan nog wat te eten, want de maag blijft nog zo'n drie uur na het eten actief.
Als het technisch mogelijk is, is het verstandig om het hoofdeinde van het bed wat omhoog te zetten. Alcohol, sinaasappelsap, koffie, frisdrank en scherp gekruid eten bevorderen de maagsapproductie en moeten zo veel mogelijk worden vermeden. Strakke kleding drukt op de maag en kan het maagzuur in de slokdarm duwen, dus die kleding vervangen. Zware dingen tillen is ook niet handig, want bukken verhoogt de druk in de maag; is tillen toch nodig, zak dan door de knieën. Voor rokers is er een goede reden om ermee te stoppen, want nicotine verslapt de afsluiting tussen de slokdarm en de maag. Stress en spanningen werken sterk op de maag, zodat deze psychische factoren ook vermeden en - zo nodig - behandeld moeten worden'.

Reflux oesofagitis en Barret-cellen

Een ernstig gevolg van langdurig zuurbranden is een ontsteking van het onderste deel van de slokdarm. De oorzaak kan zijn een breukje in het middenrif (hernia diaphragmatica) en het kan ook ontstaan tijdens de laatste periode van de zwangerschap door continue druk van de dikke buik. Behandeling geschiedt door het remmen van de maagzuurproductie met protonpompremmers of H2-antagonisten en het afschermen van het slokdarmslijmvlies met een laagje colloïdaal bismut subcitraat.

Bij een klein aantal mensen kunnen andere cellen in de binnenbekleding van de slokdarm ontstaan, cellen die normaal alleen in de darmwand voorkomen. Men spreekt dan van de Barrett-slokdarm. Soms worden die Barrett-cellen onrustig en er is dan een kans dat ze kwaadaardig worden. Daarom worden deze patiënten regelmatig gecontroleerd door een specialist met een endoscoop om deze ongewenste verandering tijdig op te sporen.

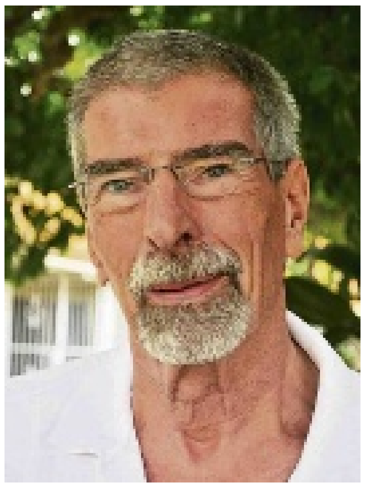

Hans de Haan is arts en jarenlang actief geweest als medisch adviseur bij diverse instanties.

Eerste festival Grupo Capoeira Brasil Curaçao

Flitsende vechtsport vermomd als dans

Capoeira, een Braziliaanse vechtsport met Afrikaanse invloeden, staat sinds vorig jaar op de Werelderfgoedlijst van Unesco. De sport is vijf eeuwen geleden ontstaan tijdens de slavernij in Brazilië. De vechttechnieken werden vermomd als een dans. Muziek en acrobatiek spelen nog steeds een grote rol in capoeira.

Tegenwoordig wordt capoeira wereldwijd beoefend. Curaçao heeft ook een eigen capoeiragroep: Grupo Capoeira Brasil Curaçao. Sinds juni 2014 traint de groep onder leiding van 'Instrutor Congo' (Steven Demei) en van 4 tot 6 december houdt de groep haar eerste capoeirafestival.

In het eerste weekeinde in december zullen er ook veel internationale capoeiristas naar Curaçao komen. De belangrijkste is Mestre Paulao Ceara uit Brazilië, maar er komen ook gasten uit onder meer Canada, Nederland, Aruba, Trinidad, Venezuela en de Verenigde Staten.

Capoeira uitproberen?

De capoeiragroep op Curaçao bestaat uit mensen van allerlei leeftijden en niveaus en met verschillende achtergronden. Op zaterdag 5 december kan iedereen die belangstelling heeft voor slechts 5 gulden een introductieworkshop volgen. Er is een workshop voor tieners en volwassenen en een voor kinderen.
Beide workshops worden gehouden in de grote gymzaal van het Radulphus College van 14.00 tot 15.00 uur. Opgeven voor een van de workshops kan via e-mailadres visaodojogo@gmail.com. Aansluitend aan de workshop zullen de leraren met elkaar capoeira spelen. Deelnemers aan de workshop en andere geïnteresseerden zijn meer dan welkom om naar deze 'show' te kijken.

Een capoeiraworkshop tijdens de Fitness Challenge van Fundashon Alton Paas.

De capoeiragroep traint twee keer per week. Rechts leraar 'Instrutor Congo'.

Opening op Brionplein

Het capoeirafestival begint vrijdag 4 december met een 'roda' op het Brionplein van 17.00 tot 20.00 uur. De roda is een cirkel waarbinnen steeds twee spelers samen capoeira beoefenen. Ondertussen wordt er muziek gemaakt en gezongen. Het is spectaculair om te zien, zeker met de internationale capoeristas van hoog niveau die er zullen zijn. Mensen die capoeira spelen, mogen meedoen.

Tijdens het festival zal een groep leden zondag een koord (vergelijkbaar met banden in andere vechtsporten) behalen.

Feest en show

Zaterdagavond is het 'party time'. In Bikini's bij de Beach Boulevard begint dan om 22.00 uur een feest met een Braziliaanse vibe waar ook een capoeirashow wordt opgevoerd. De entree is gratis en iedereen is welkom.

Capoeiralessen

De capoeiralessen zijn elke week op maandag van 19.30 tot 21.00 uur en op donderdag van 19.30 tot 20.30 uur. Bij voldoende belangstelling wordt er in het nieuwe jaar ook gestart met een speciale kinderles en een les voor tieners.

Twijfelende tieners in

De schrijvende architect is een schrijvende vader geworden. 'Tirami Sù', de tweede roman van Ronny Lobo, gaat over de spannende zoektocht van twee tieners naar hun afkomst. Je zou ze eigenlijk een exemplaar van Lobo's debuutroman 'Bouwen op Drijfzand' willen geven.

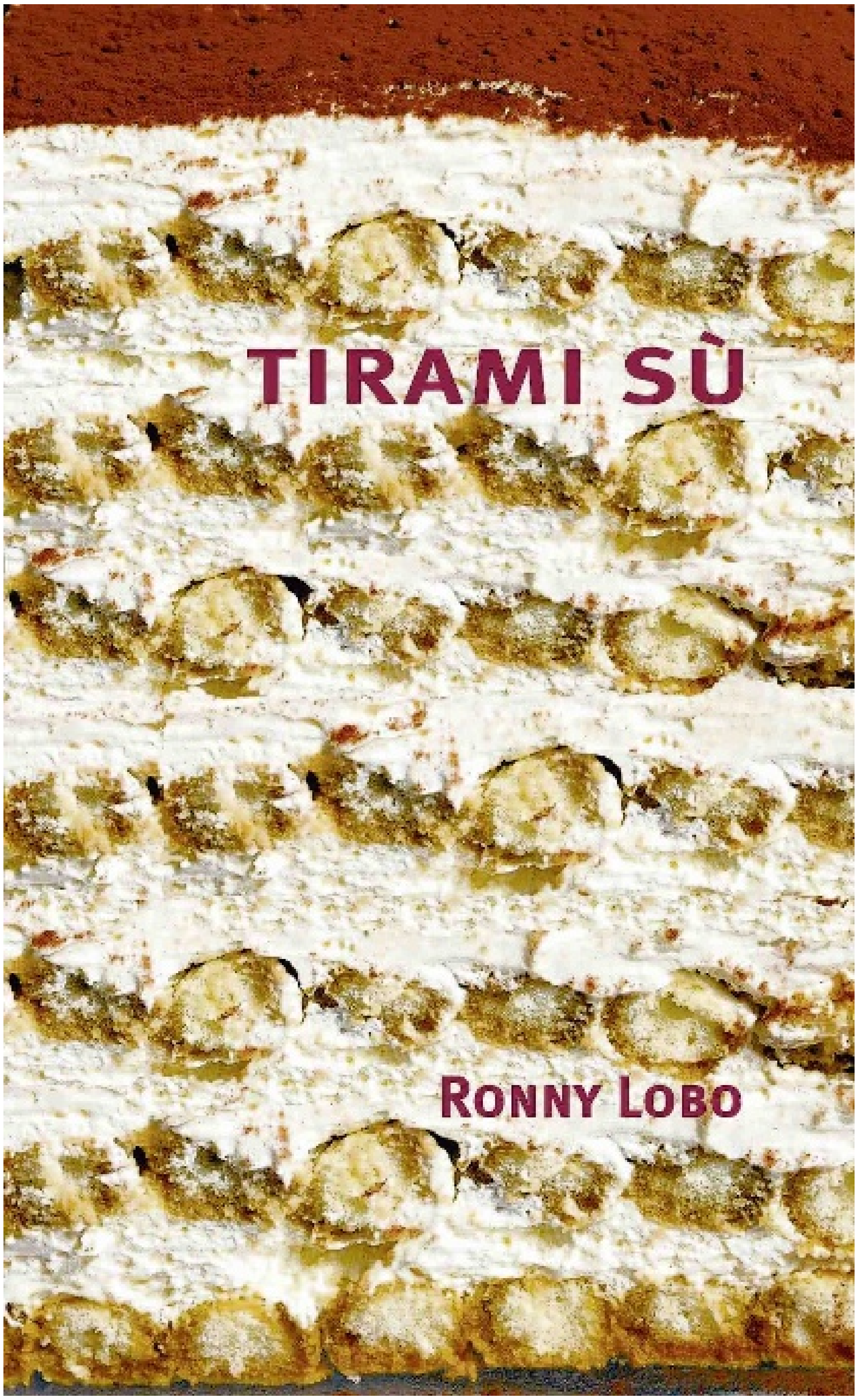

Tekst: **Otti Thomas**

De tieners Elroy en Silvana worstelen met een bekende vraag: wie ben ik? De twee pubers hebben alle recht om er onzeker over te zijn, want Elroy vraagt zich af wie zijn biologische vader is en de geadopteerde Silvana kent haar biologische ouders niet. De roman Tirami Sù van de Curaçaose architect Ronny Lobo draait om hun zoektocht naar de waarheid.
Het boek, vernoemd naar het zoete Italiaanse 'til me op'-toetje, is de tweede roman van Lobo. Een aantal personages uit zijn debuutroman Bouwen op Drijfzand keren terug, onder wie architect Kenzo Schmidt en zijn vriendin Karin Goodweather-Oei. Maar Tirami Sù gaat vooral over de volgende generatie. Elroy is de zoon van Karin en stiefzoon van Kenzo. Silvana is Elroys vriendin.
Lobo loodst de lezer met grote stappen door de kinderjaren van beide hoofdpersonages. Een aantal gebeurtenissen houden weinig verband met het verhaal. Het lijken persoonlijke herinneringen te zijn, die de schrijver graag wil delen. Maar in andere fragmenten wordt de basis gelegd voor het karakter van de personages en de interesse in hun afkomst. Silvana wordt op een Nederlandse school uitgescholden voor zwartje en Elroy wordt op Curaçao aangesproken op zijn uiterlijk door zijn juffrouw Diana.
"En hoe heet jij?", vroeg tante Diana. 'Elroy Goedwetter.' 'Elroy Goodweather?' 'Ja juffrouw.' 'Wat een typische naam. Weet je, wat dat betekent?' 'Papa zegt mooi weer.' 'En die mooie oogjes heb je vast van jouw pappie?' 'Weet ik niet, tante.' Hij trok verlegen zijn schouders op. De juffrouw raakte lichtelijk in twijfel. De man die hem naar school had gebracht had ook oosterse trekken, maar die heette Schmidt. Misschien was Elroy van een andere vader."

Als Elroy en Silvana elkaar uiteindelijk ontmoeten op het Kolegio Alejandro Paula vallen ze als een blok voor elkaar. Twijfels over hun afkomst komen al snel aan de orde.

"Ze trok voorzichtig het plakband los aan de binnenkant van het kaftpapier en vouwde dit open. Tussen het omslag van het boek en de kaft lagen verschillende papieren. Silvana griste er een smal, lichtblauw boekje uit. Elroy herkende dit gelijk als een reisticket. (...) 'Met dit ticket zijn mijn ouders mij gaan halen. Op Aruba, althans dat vermoed ik.' 'Hoe bedoel je, gaan halen. Je bent toch in Nederland geboren?' 'Waarschijnlijk niet. Ik ben als baby geadopteerd.' Ze staarde naar de grond."
Wat volgt, is een spannende zoektocht van Elroy en Silvana naar mensen die meer kunnen vertellen over hun verleden. Het toeval werkt in hun voordeel, wat misschien enigszins gekunsteld aandoet, maar aan de andere kant speelt het verhaal wel op Curaçao, waar bijna iedereen elkaar tegenkomt of kent, al is het maar van horen zeggen.

Emoties

Een verdienste van Lobo is, dat hij zonder diepgravende en zware analyses van de menselijke psyche, duidelijk maakt hoe schaamte, angst en onzekerheid een rol spelen voor de personages. Silvana probeert haar adoptieouders bijvoorbeeld zo veel mogelijk te ontzien en Elroy houdt zijn twijfels verborgen voor zijn moeder en stiefvader.
Het onderzoek biedt Lobo daarnaast de kans om zo veel mogelijk te vertellen over Curaçao en in mindere mate Bonaire, Aruba en Venezuela.

Lobo's Tirami Sù

Voor mensen die niet bekend zijn met het leven op de eilanden, fungeert Lobo zo als gids. Inwoners van Curaçao trakteert hij op bekende locaties en gebeurtenissen, zoals een bezoek aan Westpunt, een weekeinde naar Bonaire of het jaarlijkse vertrek van de bursalen.

"Op het plein voor de terminal verdrongen de bursalen zich, lachend en huilend, om nog de laatste woorden met familie en vrienden uit te wisselen. Ze hadden allemaal 's morgens ingecheckt. Nu hadden ze alle tijd om hun emoties te uiten. Iedereen fotografeerde elkaar. Elke foto was de laatste.
De vertrekkende student afzonderlijk met broertje, nichtje, oom of de buurvrouw. Met vrienden. De laatste intieme foto met vaste vriend of vriendin die ze in de steek moesten laten."

De rake omschrijvingen van het leven op Curaçao is een overeenkomst met Bouwen op Drijfzand, dat een gepassioneerde uitleg over architectuur en de omgang met opdrachtgevers als extra pluspunt had. In Tirami Sù wordt er helaas niet gebouwd, maar slechts verwezen naar een project als het Hospital Nobo Otrobanda. De uitleg voor de architectuur is vervangen door een liefde voor koken en pure lust heeft plaatsgemaakt voor de prille liefde tussen tieners.

Tirami Sù is daarmee echt een ander boek dan de liefdesroman Bouwen op Drijfzand, reden voor uitgever In de Knipscheer om het te omschrijven als een 'zelfstandig te lezen vervolg'. Die omschrijving is begrijpelijk, maar klopt niet helemaal. Mensen die Tirami Sù zonder voorkennis lezen, dus als zelfstandig boek, zullen denken dat ze een informatie-achterstand hebben. Lezers zouden zich daardoor misschien beter in kunnen leven in de personages Elroy en Silvana, die immers met hetzelfde probleem worstelen.
Maar in dit geval geeft het juist het ongemakkelijke gevoel dat antwoorden makkelijk te vinden zijn. Het is een kwestie van Tirami Sù even aan de kant leggen en naar de boekhandel gaan voor de aanschaf van Bouwen op Drijfzand. Mensen die wel bekend zijn met Lobo's debuutroman hebben het wat dat betreft makkelijker. Zij kunnen zoeken in hun boekenkast.

Of misschien zelfs in hun geheugen. Die laatste optie heeft als voordeel dat ze hun exemplaar van Bouwen op Drijfzand bij wijze van spreken aan Elroy en Silvana kunnen geven, die daarmee in ieder geval enkele aanwijzingen krijgen. Het bespaart de tieners een zoektocht in de spullen van hun ouders.

Letra

André Glucksmann

André Glucksmann, een van de meeste vooraanstaande Franse intellectuelen is vorige week overleden. Hij werd 78 jaar.
Op jonge leeftijd sloot hij zich aan bij de communistische partij in Frankrijk, maar toen de communisten Hongarije binnenvielen zegde hij zijn lidmaatschap op. Echter zonder theoretische consequenties te trekken. Later werd dit juist zijn specialiteit: het leggen van verbanden tussen foute theorieën en foute praktijken.
Hij ontwikkelde zich als een links-radicale studentenleider die als jonge docent aan de Sorbonne een belangrijke rol speelde bij de studentenopstanden van 1968. Hij radicaliseerde verder, ondersteunde de Maoïstische culturele revolutie en propageerde de studie van Mao's 'rode boekje'. Op zijn gezag zetten velen zich ook in Nederland fanatiek aan de studie van dit nogal zotte en niet ongevaarlijke boekje.
Toen in 1972 tijdens de Olympische Spelen in München enkele radicale Palestijnen het in hun hoofd haalden elf Israëlische atleten te doden, was hij (zelf van joodse komaf) zo geschokt dat hij zijn wereldbeschouwing ter discussie begon te stellen. Een jaar later verscheen 'Goelag Archipel' van Aleksandr Solzjenitsyn. Nu wist hij het zeker. Totalitaire en autoritaire denksystemen vormen het ijzersterke fundament voor barbaarse praktijken.
Samen met zijn vriend Bernhard-Henry Lévy gaf hij de aanzet voor de 'nieuwe filosofische beweging' in Frankrijk. In 1975 verscheen van zijn hand 'La Cuisinière et le Mangeur d'Hommes – Réflexions sur l'État, le marxisme et les camps de concentration' (Het fornuis en de menseneter, reflecties over de staat, het marxisme en de concentratiekampen).
Hij ergerde zich wild aan vooral de Europese en Latijns-Amerikaanse intellectuelen die Solzjenitsyns klacht reduceerden tot de frustratie van een halfbakken en antihistorische bourgeois. In zijn volgende werk 'Les maîtres penseurs' (De meesterdenkers) uit 1977, analyseert hij de verwantschap tussen de linkse en rechtse vormen van totalitarisme enerzijds en denkers als Hegel, Nietzsche en Marx anderzijds.
De verschijning ervan veroorzaakte een storm binnen links denkend Frankrijk. De grote filosoof Sartre was aangeslagen. De Franse Communistische partij is de slag nooit te boven gekomen. Helaas vermocht deze imposante studie maar weinig totalitaire denkende zielen buiten Frankrijk te overtuigen.

AFP/DPA /Jens Kalaene

Fot genomen op december 4 1998 in Berlijn van de Franse schrijver en filosoof André Glucksmann die in de nacht van 9 op 10 november op 78-jarige leeftijd is overleden.

Typerend voor Glucksmann was zijn niet aflatende belangstelling voor de actualiteit. Naar aanleiding van de gebeurtenissen van 9/11 verklaarde hij dat we niet alleen te maken hebben met een aanval van radicaal-totalitair islamisme op Amerika, maar met een aanval op de hele mensheid. Immers ook zeer grote aantallen moslims zijn zelf het slachtoffer van deze nieuwe golf van totalitair 'islamitisch' denken. Typerend voor hem was ook zijn hartstochtelijk engagement om het leven menselijker te maken en te behoeden voor barbarisme.
Opvallend in het leven van Glucksmann was dat hij daarbij weliswaar soms foute keuzes maakte, maar, geconfronteerd met de foute praktijk, als eerste bereid was zijn fout toe te geven. Vervolgens ging hij naarstig op zoek naar de theoretische oorzaken van foute keuzes. Glucksmann wilde altijd leren. Hij was ervan overtuigd dat filosofie zich in eerste en laatste instantie moest bezighouden met de dingen die gebeuren. Van daaruit kunnen de grote filosofische vragen worden gesteld en kunnen soms antwoorden worden gegeven. Filosofie was voor hem het noodzakelijke reflectie-instrument om de actualiteit het hoofd te bieden en te voorkomen dat de actualiteit ons 'onthooft'.

Hert als nationaal symbool

Biná, alleen op Curaçao

Het hert uitroepen tot nationaal symbool, dat heeft Pais-leider Alex Rosaria onlangs geopperd. Hoewel niet bij iedereen bekend, komt onze hertensoort, de biná rabu blanku (witstaart hert), in deze vorm alleen voor op Curaçao. Bándabou-correspondente Xavora Ricardo-van der Biest sprak met Michelle da Costa Gomez en Leon Pors, die er al langer voor pleiten om de Curaçaose natuur beter te beschermen met het hert als nationaal symbool, om meer te weten te komen over onze eigen biná.

Tekst: **Xavora Ricardo-van der Biest**

Michelle da Costa Gomez is de managing director bij Curassavica en houdt zich al jaren bezig met de lokale natuur waaronder het hert. Dit heeft te maken met het feit dat ze jaren terug manager was van het Christoffelpark waar de meeste herten voorkomen. Zij heeft tijdens verschillende excursies in het Christoffelpark de biná kunnen laten zien aan bezoekers en deelt samen met Leon Pors, directeur van de Curaçao Footprint Foundation, een passie voor deze unieke dierensoort.

Onlangs is de shoco (Arubaanse holenuil) het nationale symbool van Aruba geworden. Dit is op initiatief van de Aruba Bird Life Foundation gebeurd. Wat de shoco is voor Aruba – een endemische ondersoort die alleen op dat eiland voorkomt – is de biná voor Curaçao. Het hert met de witte staart is in deze vorm alleen te vinden op Curaçao.

Curaçao moet trots zijn op deze dieren, vindt Da Costa Gomez. Het Curaçaose hert vertoont ander gedrag en heeft een ander uiterlijk dan zijn soortgenoten in Midden-Amerika. Ze hebben een doffere kleur en zijn veel kleiner. Pors geeft aan dat ze niet elke dag water hoeven te drinken, omdat ze vocht uit de bladeren die ze eten halen. Ze hebben een beperkt dieet, ze eten namelijk alleen de toppen van de planten en bomen. Het hert op Curaçao eet het bos niet kaal, zoals bijvoorbeeld geiten. Doordat het dier alleen de toppen eet, kunnen planten en bomen weer aangroeien. Verder is ons hert erg solitair, in tegenstelling tot de herten van het vasteland die in grote groepen leven. Dat komt waarschijnlijk door een schaarste aan voedsel. Ook de geweien van de bokken zijn anders dan bij de familie op het vasteland. Er zijn kortom meerdere dingen die onze biná uniek maken.

Het hert is momenteel alleen op Bándabou te vinden, omdat Bándariba te dichtbevolkt is. Er zijn wel resten van herten gevonden op Bándariba. Op Bándabou zijn herten gezien bij onder andere Knip, Porto Marie en Savonet.

Het hert heeft al minstens 4000 jaar Curaçao als leefgebied, aldus Pors. Er zijn geen precieze aantallen bekend op Curaçao. "Wij hopen dat er 300 herten leven op Bándabou. Maar ze leven in een natuurgebied dat onder druk staat", aldus Da Costa Gomez.

Mooi en lief beestje

Da Costa Gomez geeft aan dat ze eerder dit jaar tijdens een excursie in het Christoffelpark een hert heeft gezien dat er fysiek slecht aan toe was. Ze heeft een foto van dit dier op Facebook gezet en dat heeft tot veel reacties geleid. "Een hert is een uniek, mooi en lief beestje. Als je een hert ziet, wil je het graag knuffelen", zegt ze. Dit in tegenstelling tot bijvoorbeeld een leguaan, een dier dat bij mensen soms angst oproept.

Als mensen een hert waarnemen zijn ze vaak met stomheid geslagen, vertelt Da Costa Gomez. "Je ziet het aan de gezichten. Mensen reageren zo enthousiast als ze een hert zien. Ze kunnen hun blijdschap niet inhouden! Het is zo uniek en mooi om een hert te zien in ons landschap."

Het hert tot nationaal symbool verklaren zou een speciale wet vereisen. Sinds 1927 bestaat er wel al wetgeving om deze dierensoort te beschermen. In de koloniale tijd werd er veel op de herten gejaagd en dat is sinds ruim tachtig jaar dus verboden, aldus Pors.

Verzoek nationaal symbool

Alex Rosaria heeft namens de Pais-fractie een brief gestuurd naar de overheid met het verzoek om alle informatie te verschaffen over de beschermde dieren van het land volgens de ruim tachtig jaar oude wet. In dezelfde brief deed Rosaria het verzoek om de biná, de 'Odocoileus virginianus curassavicus', tot nationaal dier uit te roepen.

Verder gaf hij aan dat de bescherming van dieren alleen haalbaar is indien burgers op de hoogte zijn van het belang van ons ecologisch systeem en bewust worden gemaakt van het feit dat bepaalde dieren dreigen uit te sterven indien zij niet beschermd worden.

Rosaria wilde daarom van de overheid weten welke stappen genomen zullen worden om dieren conform onze wetten en diverse verdragen daadwerkelijk te beschermen.

Bescherming

Herten die in de buurt van Wacawa leven, steken soms de weg over en auto's die daar met een hoge snelheid rijden kunnen dan niet op tijd stoppen. Herten komen langs de weg omdat daar het gras gemaaid wordt. Als het regent groeien er kruidachtigen en dat vinden herten heel lekker. Er zouden fondsen geworven moeten worden om bijvoorbeeld wildbruggen te maken voor herten en andere dieren om de weg veilig over te steken, geeft Pors aan. Dat wordt in Europa veelvuldig toegepast. Zo wordt niet alleen de veiligheid van het verkeer gewaarborgd, maar ook van deze unieke diersoort op Curaçao.

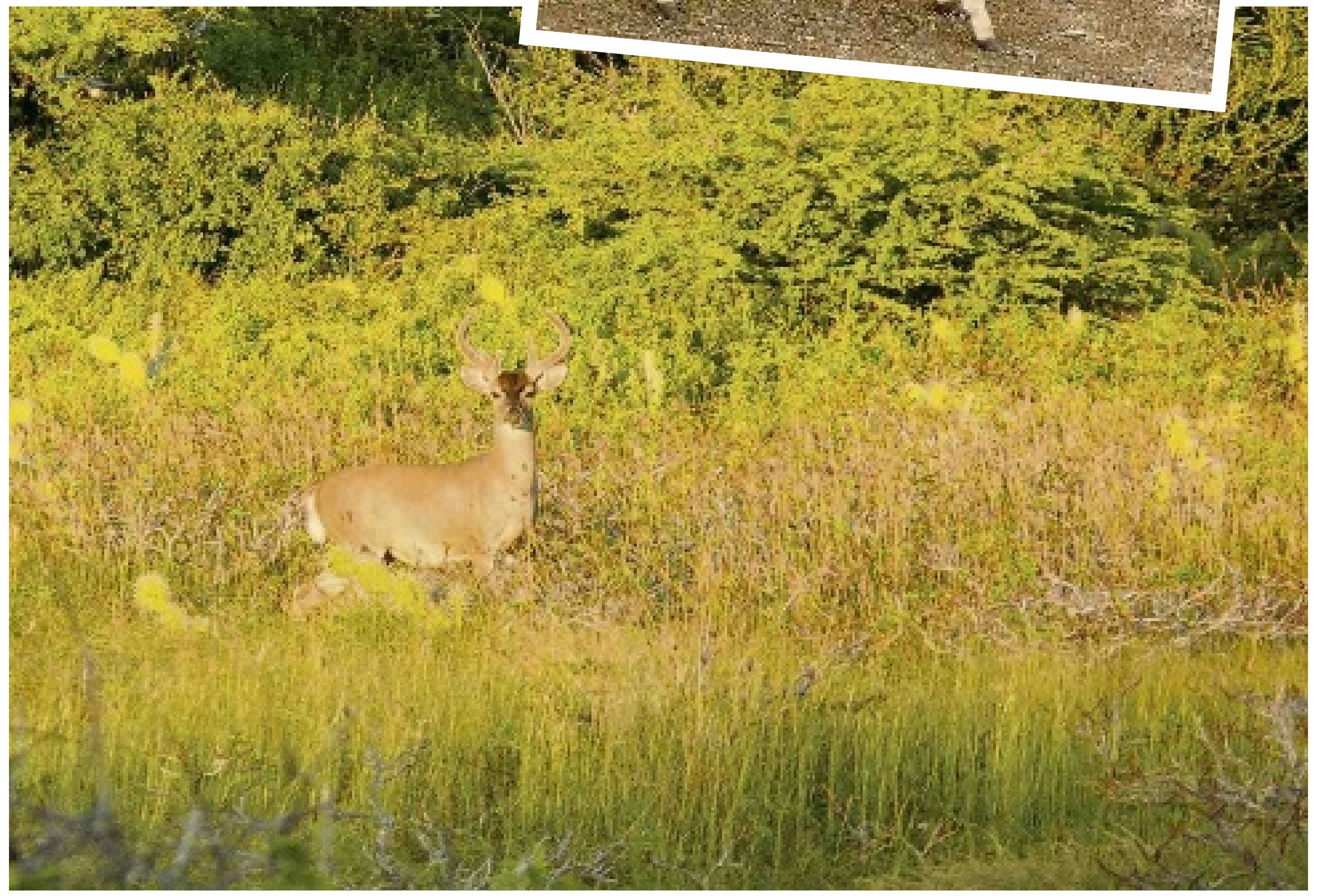

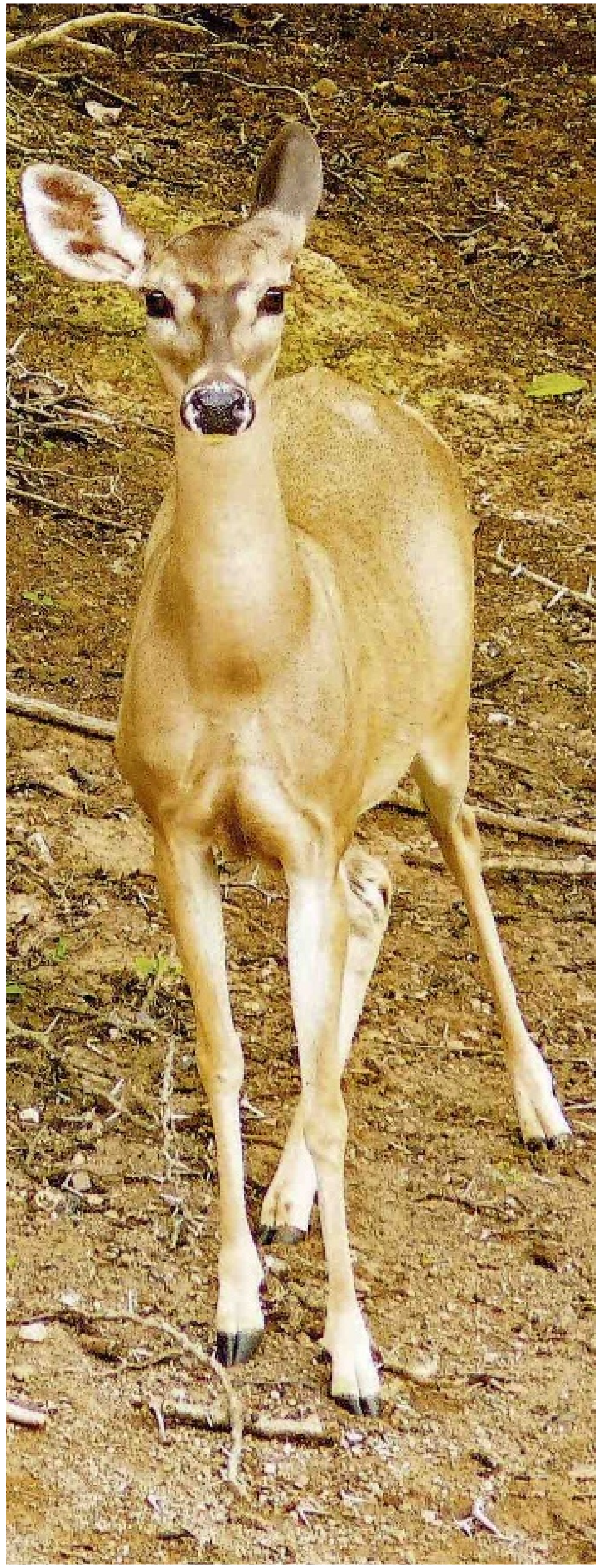

Zijn terroristen abnormale mensen?

President Poetin sprak over monsters en duivels die bestreden moesten worden. Minister Kerry had het over levensgevaarlijke psychopaten. In de maatschappelijke discussie na de aanslagen in Parijs valt op hoe verbaasd iedereen is dat mensen tot zulke gruweldaden in staat zijn.

Tekst: **Brede Kristensen**

Foto: AFP/Emmanuel Dunand

Mohamed Abdeslam, de broer van twee van de terroristen die vorige week zaterdag betrokken waren bij de aanslagen in Parijs, steekt kaars aan bij het appartement van de familie in de wijk Molenbeek in Brussel tijdens een bijeenkomst om de slachtoffers te herdenken afgelopen woensdag.

Een Franse journalist noemde hen 'zieke geesten'. Op Facebook stuurde iemand een bericht over deze afschuwelijke 'half mensen'. Collectief zijn we perplex, 'puzzled' en bang. In wat voor wereld leven we eigenlijk? Dit is toch niet normaal!

Inderdaad, we zouden wensen dat dit niet normaal is. Maar misschien is wat er nu gebeurt normaler dan we denken. En misschien is het ook beter dat we beseffen dat dit soort gedrag helaas maar al te menselijk is. Zonder dat besef lopen we het risico dat alles nog veel erger wordt. Ik zal dit met hulp van drie punten verduidelijken.

Eerste punt

De geschiedenis: een aaneenrijging van wreedheden, genocide en onbegrip voor de 'ander', de medemens. We maken kennis ermee op school. Maar vrijwel niemand laat tot zich doordringen wat onze voorouders moesten doormaken als slachtoffer of dader van onzinnig geweld.

Het is bijna onmogelijk met dat besef nog enigszins opgewekt door het leven te gaan. Dus dringt het als een ver-van-mijn-bed-show niet tot ons door. En dus zijn we ook onvoldoende alert. Dat is de keerzijde ervan.

Over geen enkele genocide is zoveel geschreven als over de Duitse in de twintigste eeuw. Enkele onrustbarende feiten. De grote meerderheid van het Duitse volk wist in de jaren dertig wat het nationaal-socialistische bewind in petto had, maar protesteerde niet. De uitvoerders van de onzalige oorlog waren doodgewone zielen, zoals u en ik. Nette en redelijke burgers. Geen psychopaten of monsters. Niets bijzonders dus.

Toen oorlogsmisdadiger Eichmann werd opgepakt en in 1961 voor het Jeruzalem-tribunaal verscheen, bleek hij tot ontzetting van velen een gewoon mannetje te zijn, die net als zovele anderen 'deed wat gedaan moest worden'. Gewoon omdat het gewoon was. Hannah Arendt sprak over de banaliteit van het kwaad in haar boek over het proces tegen Eichmann. De een is toegewijder dan de ander en sommigen willen in fanatisme uitblinken. Daar komen excessen van.

De meeste mensen blijken weinig moeite te hebben met het sluiten van hun ogen voor de gevolgen van excessieve daden. En de vraag of nazi-Duitsland een exces was. Nee. Met de regelmaat van de klok komen we dit gedrag in de geschiedenis tegen, waar ook ter wereld. In Cambodja, Rwanda, Syrië enzovoort. Nergens lijken wij mensen te goed voor te zijn.

Tweede punt

Rabbi Jonathan Sachs schreef kortgeleden een boek over geweld, 'Not in Gods Name'. Secularisatie is mooi, maar naast een 'maximum of choice', is er een 'minimum of meaning'. De secularisatie heeft religie weliswaar vervangen door ideologie, racisme en nationalisme, maar die leiden allemaal tot rampen en bieden geen soelaas voor het hart.

De islam voelt zich door secularisatie bedreigd en begint zich in zichzelf op te sluiten. Een verhoogd wij-gevoel ontketent tegelijkertijd een vijandig zij-gevoel. In de ogen van Sachs kan religie universalisme en inclusiviteit bevorderen en dat doen de drie boekgodsdiensten dan ook, maar in tijden van spanning kan religie misbruikt worden om de groepsgeest te versterken en dualisme te benadrukken. Wij zijn oké en zij zijn fout.

Een extreem dualisme tekent zich af. De vijand moet onschadelijk worden gemaakt en zo bieden zich allerlei mensen aan voor een heldendaad. Het vijandelijke gevaar wordt als zo verschrikkelijk gezien, dat iedere wreedheid is geoorloofd. Hij noemt dit 'atruistic evil', kwaad in de naam van God.

De remedie is niet secularisme. De remedie is ware universalistische religie die ons oordeel aanscherpt en ons met ons hart bij de ander brengt in plaats van bij de ander vandaan. Overigens is Sachs terecht van mening dat terreur niet acceptabel is en moet worden bestreden.

Derde punt

Niemand heeft beter onder woorden gebracht dan de vorige maand overleden René Girard dat de gemiddelde mens zich in vrijwel alle opzichten afstemt op medemensen. Wanneer het om gedrag, gevoel, geweten en geloof gaat, heet dat imitatie. Gaat het om ons diepere verlangen dan spreekt hij over 'mimetisch verlangen', oftewel gekopieerd verlangen. Want ons verlangen is zelden van onszelf.

Daarbij doet zich een lastige complicatie voor. Heimelijk verlangen we ernaar te worden als die ideale ander. We identificeren ons met hem of haar, of met een hele club mensen, een elite bijvoorbeeld. Als dat om uiteenlopende redenen niet mogelijk is, slaat dat verlangen om in rancune jegens die ideale ander.

Rancune loopt gemakkelijk uit de hand. Haat, wraak en terreur liggen in het verlengde. Het is geen opwekkend mensbeeld dat Girard ons voorhoudt. Een donkere spiegel, een doodlopende straat. Is er geen uitweg? Voor Girard is er slechts één uitweg: ons spiegelen aan Christus die het opnam voor de slachtoffers van haat en geweld.

Tot slot een praktische opvoedingsles van Erich Fromm. Hij hield zich een leven lang bezig met de vraag hoe gewone mensen zonder blikken of blozen tot afgrijselijke gruwelijkheden in staat zijn. Generaliserend gezegd onderscheidde hij een passieve en een creatieve levenshouding.

Passiviteit is het gevolg van een opvoeding waar ouders, opvoeders en politici anderen de schuld geven wanneer iets fout gaat. Stiekem zien zij zich als slachtoffers van de geschiedenis of van een uitbuitende elite. Dat is het ergste wat we onszelf en onze kinderen kunnen aandoen. Onherroepelijk leidt dat tot zelfbeklag en rancune. Het is destructief, jegens onszelf en jegens medemensen.

Daar stelt hij verantwoordelijke creativiteit tegenover. Die gaat uit van de bestaande situatie, inclusief de betrokken mensen. Creativiteit is niet gericht op vernietiging, maar op verbetering. Schuilgedrag of het ontlopen van verantwoordelijkheid wordt niet getolereerd. Creativiteit hoort tot de orde van het zijn, niet tot die van het hebben, van indruk maken, spelletjes spelen of uitvluchten vinden. Hier liggen aanknopingspunten voor opvoeding en onderwijs.

Maar er is één maar. Opvoeders en leraren zullen zelf het goede, creatieve voorbeeld moeten geven. Immers, niet alleen slecht voorbeeld, maar ook goed voorbeeld doet volgen.

Food for thought.

Heerlijk Turks eten met courgette en aubergine

Turks eten is heerlijk. De keuken is uitgebreid en divers en bijzonder smakelijk door de aparte combinatie van specerijen. Een jarenlange traditie.

Tekst: **Miriam de Windt**

De Turkse keuken heeft een lange traditie. De variatie in het voedsel komt voort uit de talloze invasies van vreemde volkeren, die een spoor van kookstijlen hebben achtergelaten in het land. Een andere reden voor de diversiteit van de Turkse keuken is dat deze volkeren, op hun weg van invasie, integreerden met de bevolkingen van landen die zij doorkruisten en hun kookkunsten overnamen. Bijvoorbeeld Iran, Irak, Egypte en de Balkan.
Turkije is een groot en divers land, met bergen, zee en binnenland. Deze diverse geografie levert verschillende producten op. Daarbij was Turkije het kruispunt van karavanen tussen het Verre Oosten en het Mediterrane Gebied. Vandaar kleurrijke, diverse en smakelijke gerechten.
Versheid van producten speelt een belangrijke rol in de Turkse keuken. Vooral producten van het seizoen. Men streeft altijd naar een goede balans in de maaltijden: voldoende goede voedingsstoffen. Belangrijke smaakmakers zijn ui, yoghurt, tomaten, rozijnen, peper, piment, kaneel en paprikapoeder. De gerechten worden vaak begeleid met yoghurtsauzen. Men drinkt thee de hele dag en de hoofdmaaltijd wordt vaak afgesloten met Turkse koffie en zoetigheid.
Het gerecht van deze editie is bij uitstek een goed voorbeeld van voldoende voedingsstoffen. Dit groentegerecht brengt balans en verrijking bij elke maaltijd.

Miriam de Windt is diëtiste en natural nutritionist.
C 520-6932

Courgette

De courgette is familie van de komkommer. Net als komkommer heeft ook courgette zelf niet veel smaak, maar u kunt er wel veel mee doen en er smaak aan toevoegen. U kunt courgette koken, stomen, wokken, bakken, vullen en er soep van maken. Zelfs tafelzuur kunt u ervan maken.
U kunt het beste kleine courgettes nemen, deze hebben meer smaak en steviger vruchtvlees dan de grote. We kennen hier de groene courgette, maar er bestaan ook gele en witte. Een andere naam voor courgette is zucchini.

Aubergine

De aubergine behoort tot de nachtschadefamilie. Evenals de tomaat, paprika, aardappel en tabak. Sommige mensen kunnen niet tegen vruchten cq groenten van de nachtschade.
Aubergine is het hele jaar te krijgen en is niet duur. De paarse variant is het meest verkrijgbaar. Hier kunt u af en toe een gevlekte en een witte soort zien. De oranje- en gestreepte variant ben ik hier nog nooit tegengekomen.
Een rijpe aubergine is stevig, heeft een onbeschadigde schil met een matte glans en helder groen kroontje. Als u erop drukt moet de aubergine een beetje mee geven.
Aubergines zijn ook op vele manieren te bereiden: koken, grillen, bakken, stoven, wokken, frituren, gratineren met kaas en ook vullen. Een lekker recept voor aubergine is handig, omdat het niet een erg geliefde groentesoort is. Bakken, frituren en gratineren klinken aantrekkelijk, maar doordat het vruchtvlees erg veel vet opzuigt, zijn deze bereidingswijzen niet voor elke keer dat u aubergine eet aan te raden. Ik zou gaan voor grillen of op een ingevette bakplaat bakken. In ieder geval nooit rauw. Rauw zijn ze giftig.

Analyse

Deze Turkse groenteschotel is rijk aan vezels, kalk, ijzer en de vitamines A, B1 , B2 en C. Dit gerecht is ook zeer rijk aan kalium. Uiteraard door alle groenten en de aardappelen, maar voornamelijk door de courgettes. Door de tomaten uit blik en de kant-en-klaar bouillon, is de hoeveelheid zout (natrium) eigenlijk ook iets aan de hoge kant. Dit is makkelijk op te lossen: zelf verse tomaten stoven en zelf verse groentebouillon maken.
Om het een complete maaltijd te maken, hoeft u alleen wat vlees, kip of vis erbij te serveren. Het liefst gegrild of uit de oven; droog, u hoeft geen saus meer te maken.

Eventueel Kunt u extra gekookte aardappelen apart serveren voor de grote eters. Wilt u deze maaltijd vegetarisch houden, dan met een bal of burger gemaakt van peulvruchten of met een peulvruchten salade.

Behalve in een natriumbeperkte voeding of een dialyse dieet (vanwege het kalium) is dit gerecht bijzonder geschikt als variatie voor uw groente. Het is een uitstekende manier om minder gebruikelijke en minder geliefde groentesoorten te verwerken.

Kook mee met May.

Ingrediënten:
4 eetlepels gewone olijfolie
1 ui, schoongemaakt en klein gehakt
2 aubergines, in blokjes
4 courgettes ,in blokjes
4-5 okra's, kroontje afgesneden: niet in de okra snijden, 30 minuten geweekt in azijn (dan is er geen slijmvorming), in plakjes van 2 cm gesneden
1 groene paprika, zaad en zaadlijsten verwijderd, in stukjes
1 rode paprika, zaden en zaadlijsten verwijderd, in stukjes
1 cup diepvries doperwten
115 gram Franse sperziebonen
450 gram kleine aardappelen, in stukjes
½ theelepel kaneel
½ theelepel gemalen komijn
1 theelepel paprikapoeder
4 plum tomaten, zonder vellen en pitten, in stukjes
1 blik van 400 gram klein geneden tomaten
2 eetlepels verse cilantro , fijn gehakt
4 tenen knoflook, gepeld en gehakt
1 ½ cups vegetarische bouillon
Zout en versgemalen peper naar smaak
Zwarte olijven ter garnering

Bereidingswijze:
De oven voorverwarmen tot 190 graden C. In een pan met dikke bodem 3 eetlepels van de olie verhitten en de ui hierin goudkleurig bakken. De aubergine toevoegen, 3 minuten sauteren. De courgette, de okra's, de groene en rode paprika, de doperwten, de Franse bonen en de aardappelen, samen met de kaneel, de komijn en de paprika. Nog 3 minuten koken en dan overhevelen naar een lage ovenschaal.
In een kom de verse tomaten met de blik tomaten, de cilantro, de knoflook en de rest van de olijfolie mengen.
De bouillon over de de groenten schenken en het tomatenmengsel er over scheppen.
In de voorverwarmde oven 45-60 minuten afgedekt bakken.
Garneren met de zwarte olijven.
Voor 4 personen

Eet smakelijk May

'Veel onwetendheid over

Volgens George Kraaikamp, veiligheidskundige bij Arbo en Milieu Consult Curaçao (AMCC) en tevens vicevoorzitter van het Bedrijvenplatform Milieu (BPM) is er bij bedrijven en particulieren nog veel onbekendheid met betrekking tot vele chemische stoffen en materialen. Dit vertelde hij tijdens de workshop 'Gevaarlijke stoffen' die BPM onlangs hield.

Tekst: **Judice Ledeboer**

Kraaikamp vertelde uitvoerig over allerlei gevaarlijke stoffen waarmee mensen dagelijks te maken krijgen, op het werk en in het huishouden. "Onze keukenkastjes staan er vol mee", zegt hij. "En we blijven die gevaarlijke chemische middelen gewoon gebruiken zonder dat we weten welke gevolgen er zijn in het gebruik ervan." (zie kader).

De workshop werd geopend door de voorzitter van de BPM, John Amarica. Hij is milieudeskundige. Volgens hem is er wereldwijd veel aandacht voor duurzaamheid en duurzame ontwikkeling en daar hebben de productie, het gebruik en de omgang van en met chemische stoffen mee te maken, ook op Curaçao. Vanuit BPM worden de wereldtrends gevolgd.
BPM heeft als doel het bedrijfsleven en de bevolking van het eiland bewust te maken van duurzame ontwikkeling en duurzaam ondernemen. "We willen de leef- en werkomgeving verhogen op het eiland, door samen te werken", aldus Amarica. "In 2007 had de organisatie zes leden, tegenwoordig zestig. Dat zijn bedrijven uit onder andere de horeca, hotels, banken en aannemers. We zijn lid van diverse wereldwijde organisaties op het gebied van duurzaamheid, zoals de World Business Council for Sustainable Development en de Caribean Allicance for Sustainalbe Tourism."
Kraaikamp komt vanuit zijn werk als veiligheidskundige bij veel organisaties en ziet dat er nog heel veel te verbeteren valt op het gebied van productie, opslag, vervoer, preventie en gebruik van gevaarlijke, vooral chemische stoffen en materialen. De informatie die hij gaf was vanuit de Europese en Amerikaanse wet- en regelgeving. Kraaikamp: "In de lokale wetgeving is er summier iets opgenomen over gevaarlijke stoffen met betrekking tot blootstelling en regels met betrekking tot brandwerendheid voor gebouwen met gevaarlijke stoffen en hoe problemen kunnen worden voorkomen."
Stap voor stap liet Kraaikamp de toehoorders kennis maken met gevaarlijke stoffen. Hij begon met: Wat zijn gevaarlijke stoffen? De definitie luidt: "Gevaarlijke stoffen zijn stoffen die door hun intrinsieke eigenschappen of omstandigheden waaronder zij voorkomen gevaar, schade of ernstige hinder voor mens, dier of milieu kunnen veroorzaken." Risico's van gevaarlijke stoffen zijn: brandbevorderende stoffen, kans op explosie, reactie met water, zelfontbranding en te veel zuurstof. Veel gevaarlijke stoffen zijn giftig en dat heeft grote gevolgen voor de mens, dier en milieu. Die stoffen kunnen acute problemen geven, (directe gevolgen na eenmalig contact) en problemen op langere termijn (bij langdurig contact met de stof). Het risico hangt af van de aard van de stof. De staat waarin de stof verkeert kan vast, vloeibaar of in gasvorm zijn (aggregatietoestand). De opname gaat via de slijmvliezen, luchtwegen, neus, mond en via de huid. De risico's hangen af van de duur, de frequentie en intensiteit van blootstelling. "Hoe groter de dosis, hoe groter de blootstelling en risico", benadrukt Kraaikamp. Van vergiftiging is sprake als een stof het lichaam binnenkomt en de goede werking verstoort. Verschijnselen van acute vergiftiging zijn: hoofdpijn, duizeligheid, evenwichtstoornissen, maagkrampen, misselijkheid, braakneigingen, hartkloppingen, benauwdheid en dubbel zien.
Gevaarlijke stoffen zijn onder andere oplosmiddelen (via huid en longen), zuren en logen (bijtende werking), asbest (gevolgen: longkanker), metalen (metaaldampen hopen zich in het lichaam op) en zuurstof (normaal 21 procent zuurstof en 79 procent stikstof. Bij lager dan 20 procent zuurstof ontstaat zuurstoftekort en dat kan de dood tot gevolg hebben. Bij de mens worden organen en botten aangetast (door vooral zware materialen), bloed (door bestrijdingsmiddelen en radio-actieve stoffen), maag, darmen (door bestrijdingsmiddelen en oplosmiddelen) en geslachtsorganen (door zware metalen, radioactieve stoffen, hormonen en roetstoffen zo ook verbrand vlees van de barbecue (PAKS). Heel belangrijk is om te weten dat je nooit kan vertrouwen op reukwaarneming. Soms is er helemaal geen reuk, zoals bij koolmonoxide en stikstof die vrijkomen.
De opname van giftige stoffen hangt af van diverse factoren, zoals concentratie, duur van de besmetting, oppervlakte van de huid, plaats van aanraking, temperatuur en zwaarte van het werk. "Men staat er niet bij stil, maar iedereen staat bloot aan besmetting in meer of mindere mate," aldus Kraaikamp. "Daarom is het heel belangrijk dat mensen geinformeerd zijn over de schadelijke gevolgen van het in aanraking komen met gevaarlijke stoffen. Producenten zijn dan ook verplicht om op de etiketten van de stoffen die zij produceren duidelijk aan te geven wat de mogelijke risico's zijn. Volgens de Europese regelgeving "Wet Milieugevaarlijke Stoffen" moet op het etiket de naam van de stof staan, degevaren symbolen, bijzondere gevaren en veiligheidsaanbevelingen. De gevarensymbolen geven aan of het gaat om giftige, schadelijke,irriterende, radioactieve, ontplofbare, brandbare,ofoxiderende stoffen. Het klinkt allemaal verontrustend en dat is het ook. Dat komt vooral omdat de meeste mensen die met gevaarlijke stoffen werken, in de productie, bij de opslag of vervoer, niet weten wat de gevaren zijn. "Onlangs zag ik bij een bedrijf, tijdens een risico inventarisatie, een hoogzwangere vrouw met een zeer gevaarlijke chemische stof(Reprotoxische stof) werken. Ze had er totaal niet bij stilgestaan en ze was ook niet geinformeerd door de werkgever. Dat deze stof voor haarzelf en haar ongeboren kind heel gevaarlijk was. "Dit mag eigenlijk niet voorkomen.

George Kraaikamp, veiligheidskundige bij Arbo en Milieu Consult Curaçao (AMCC) en tevens vicevoorzitter van het Bedrijvenplatform Milieu (BPM) tijdens zijn voordracht.

Brandpreventie thuis

Handbrandblusmiddelen
Blusdeken
Zaklamp
Alarmnummers op de telefoon
Afgrendeling van ramen en deuren
Toegepaste materialen
Rookmelders

chemische stoffen en materialen’

Kraaikamp ziet op het eiland ook een heel lakse manier van omgang bij het vervoer van gevaarlijke stoffen. “Ik zie pickups en vrachtwagens rijden met vatenmet gevaarlijke stoffen en gasflessen. Die staan open en bloot in de zon, hobbelend in die pick-up. Levensgevaarlijk. En als ik aan zo’n vervoerder vraag of hij weet wat hij moet doen als er iets gebeurt met de lading dan weet hij dat niet. Een chauffeur moet kennis hebben van wat hij vervoert en geef hem handschoenen en een bril. “(persoonlijke beschermingsmiddelen) en instructies wat te doen tijdens calamiteiten.
De opslag van gevaarlijke stoffen vergt ook kennis. In de richtlijn PGS 15(Opslag van verpakte gevaarlijke stoffen) staan de “richtlijnen voor opslag van gasflessen, spuitbussen, gaspatronen, verpakte gevaarlijke stoffen etc. “Je wil niet weten hoe men hier gevaarlijke stoffen opslaat,” aldus Kraaikamp. “Laat spuitbussen niet op de werkbank staan, berg ze op in een kast. Bij brand zijn het ongeleide projectielen.”

In de MSDS (Material Safety Data Sheet)- of een veiligheidsinformatieblad - staatalleinformatie over samenstelling van de gevaarlijke stofof preparaat, de risico’s en aanbevelingen voor het veilig gebruik, opslag en handelen tijdens calamiteiten op het werk. Wie een gevaarlijke stof op preparaat in de handel brengt moet de professionele gebruiker ervan een MSDS verstrekken. De bedoeling is dat men weet welke gevaarlijke chemische stoffen op de werkplek aanwezig zijn, wat de risico’s zijn van het gebruik ervan zijn voor de veiligheid en gezondheid van de werknemers en het milieu en welke nodige maatregelen men kan treffen voor bescherming van de gezondheid, veiligheid en milieu op het werk. Voor prive gebruik dient de informatie op de etiketten te staan op de verpakking en gebruiksvoorschriften. Veel van deze veiligheidsinformatiebladen zijn ook op het internet (gratis) te vinden. Het is zelfs bij wet vastgesteld dat de gebruiker wettelijk verplicht is om op de hoogte te zijn van de gevaren die een product met zich meebrengt (eigen verantwoordelijkheid). “Het hanteren van MSDS kaarten helpt ook als er een ongeval heeft plaatsgevonden. De artsen kunnen snel zien om wat voor stof het gaat en kunnen dan de juiste behandeling geven. Die MSDS kaarten moeten worden opgenomen in een bedrijfsnoodplan en er moet een procedure zijn op de werkplaats in gebruik van deze kaarten,” zegt Kraaikamp met nadruk.

“We moeten iets doen aan beheersing van gevaarlijke, brandbare en schadelijke stoffen. niet omdat het wel dan niet in de wet staat maar omdat je een verantwoord werkgever en ondernemer wilt zijn, met een zorgplicht ten opzichte van de werknemers, gemeenschap, dier en milieu Bedenk daarbij dat brand en explosies altijd leiden tot schade en menselijk leed.”

Ieder jaar komen er nieuwe lijsten met gevaarlijke stoffen n.a.v. nieuwe studies van kankerverwekkende materialen. De maximum aanvaarde concentraties (MAC) worden aangegeven. MAC-TGG 15 min. betekent bijvoorbeeld dat men maximaal 15 minuten mag worden blootgesteld aan de stof. Maatregelen om met gevaarlijke stoffen om te gaan zijn, bronaanpak, ventilaties, scheiden van mens en bron en persoonlijke beschermingsmiddelen. Bij bronaanpak zou men kunnen denken aan gebruik van een middel dat minder schadelijk is. “Veel bedrijven gebruiken oplosmiddelen die heel schadelijk zijn. Nu bestaan er bio-oplosmiddelen die minder schadelijk zijn. Vroeger zaten er in verf zware metalen, maar verf op waterbasis is veel minder schadelijk. En er moet meer aandacht zijn voor de persoonlijke bescherming. Er bestaan allerlei beschermingsmiddelen, voor de ogen (bril), oren (oorbeschermers), hoofd (helm en gasmaskers) en voor het lichaam(hele pakken).”
Veel mensen weten niet dat ze met gevaarlijke stoffen werken en Kraaikamp vindt dat het de verantwoordelijkheid is van de werkgever om mensen die blootgesteld worden aan risico’s goede informatie en/of een opleiding te geven. “ Er moet ook overal in bedrijven waar men met gevaarlijke stoffen werkt informatie beschikbaar zijn wie er gebeld moet worden als er een ongeluk gebeurt. Plak desnoods die informatie op de telefoons. Ook in kantoren en, in ons eigen huis, staan er gevaarlijke schoonmaakmiddelen in de keukenkastjes of schuurtjes. In de huishoudens ziet men brandspiritus, amoniac, spuitbussen tegen ongedierte, spuitbussen tegen bladluis e.d. Kraaikamp adviseert iedereen om kritisch in de kastjes te kijken wat men heeft aan gevaarlijke stoffen. “En let op waar je die middelen bewaart (niet toegankelijk voor kinderen). Kleine kinderen zijn zeer ondernemend en razendsnel. Ze krijgen alles open. Er gebeuren nog steeds ongelukken met kinderen die het slachtoffer zijn van gevaarlijk stoffen die in huis zijn.”

En dan het probleem rondom de verwerking van afval van chemische produkten. Bepaalde zuren en logen worden zelfs niet door Selikor geaccepteerd. Wat moet men er dan mee doen? Helaas belandt die afval veelal in de natuur of in de zee. De enige plek waar chemisch afval naartoe kan is Nederland, omdat dat het enige land is waar Curaçao afspraken mee heeft. Dit is een kostbare zaak. En zoals milieudeskundige Amarica al eerder zei: “We moeten het samen doen, waarbij iedereen zijn verantwoordelijkheid neemt.”

Er valt nog heel wat te doen op dit gebied in Curaçao.

Tips bij brand

- Zorg voor uw eigen veiligheid
- Meld de brand (tel. ....)
- Waarschuw de mensen in de omgeving van de brand
- Doe de deuren achter u dicht
- Breng mensen in veiligheid
- Machines en electrische apparatuur uitschakelen
- Gaskranen sluiten
- Blus indien mogelijk de brand
- Controleer of iedereen in veiligheid is
- Meld u af op de verzamelplaats
- Nooit de lift gebruiken
- Volg de aanwijzingen van de BHV
- Blijf laag bij de grond
- Laat weten waar u bent
- Neem geen risico’s bij het blussen
- Denk aan het gevaar van rook en hitte
- Brandwonden direct 15 minuten spoelen

10 geboden bij gebruik van gevaarlijke stoffen

1. Lees het etiket en veiligheidsaanwijzing
2. Bijzondere veiligheidsmaatregelen vooraf nemen
3. Voorkomen inademing
4. Gebruik beschikbare afzuiging
5. Vermijd elk contact
6. Altijd beschermbril
7. Huid en kleding direct reinigen na contact
8. Chemicalien en voedsel nooit samen opbergen
9. Nooit eten, drinken of roken in de buurt van chemicalien
10. Geen chemicalien morsen en nooit in het riool.

Kort geding: een juridische pleister of...?

Een van de ingangen die ons juridisch systeem kent is het kort geding. Middels een procedure in kort geding kan eenieder zich richten tot de rechter met het verzoek om het gerecht (voorlopig) te laten oordelen over een geschil.

Tekst: **Maarten L.J.J.P. Willems**

Met name in de media krijgen procedures die in kort geding door partijen worden uitgevochten relatief veel aandacht. De aard van de procedure brengt vaak met zich mee dat het dispuut tussen partijen 'spannend en schrijnend' is en daardoor naar haar aard de aandacht trekt.

Maar waarin onderscheidt een procedure in kort geding zich eigenlijk van een normale gang naar de rechter en in welke situaties zal door een partij worden gekozen voor deze specifieke gang naar de rechter? Immers, indien het enige onderscheid slechts zou bestaan in de lengte van de procedure (relatief kort) zou waarschijnlijk iedereen zich middels kort geding tot de rechter willen wenden om zijn of haar juridisch geschil ter toetsing voor te leggen, om al zo snel uitsluitsel te krijgen.
In tegenstelling tot een reguliere procedure bij het Gerecht in Eerste Aanleg (en indien hoger beroep wordt ingesteld daarna bij het hof) zal bij een vonnis in kort geding in juridisch opzicht sprake zijn van een voorlopige (geen nader uitstel duldende) voorziening in afwachting van een eventueel later te volgen procedure waarbij alsdan vast zal kunnen komen te staan wat volgens de rechter (eventueel tot in hoger beroep) zal worden beslist als zijnde juist. De beslissing in kort geding is dan ook snel, maar hoeft juridisch geenszins definitief te zijn. Het is een juridische pleister voor het bloeden, waarbij in later stadium (in een reguliere bodemprocedure) in alle rust kan worden gekeken naar de wijze waarop met de feiten, omstandigheden en juridische merites zal dienen te worden omgegaan.
De situatie moet dusdanig zijn dat het verkrijgen van een voorlopige beslissing van de rechter geen nader uitstel kan dulden. Te denken valt aan situaties waarbij een werkgever wordt geconfronteerd met een beslag op zijn bankrekeningen door een leverancier, terwijl aan het einde van de maand salarissen aan werknemers uitbetaald dienen te worden en de vordering van de leverancier evidentelijk onjuist wordt geacht. De werkgever kan dan de rechter in kort geding verzoeken om de leverancier te gebieden om het gelegde beslag op te heffen, zodat de werkgever op correcte en tijdige wijze de salarissen van de werknemers kan uitbetalen.
Een normale procedure zou nimmer op tijd kunnen bewerkstelligen dat de rechter zich kan buigen over de vraag of er juridische aanleiding bestaat om het beslag op de bankrekeningen middels voorlopige voorziening op te heffen. In kort geding kan zulks wel.
De specifieke 'spelregels' die betrekking hebben op een procedure in kort geding zijn vastgelegd in boek 1 titel 4 van ons Wetboek van Burgerlijk Procesrecht: artikel 1:226 tot en met 1: 235 Rv.
Hetgeen met name opvalt is dat er voor het opstarten en voeren van een procedure in kort geding vaak minder formaliteiten in acht genomen dienen te worden. Zulks is logisch, met name nu het spoedeisend karakter van een procedure in kort geding al te veel formaliteiten in de weg staat. Als voorbeeld moge dienen artikel 1:226 lid 2 Rv: 'Tenzij partijen vrijwillig zijn verschenen, beveelt de rechter in eerste aanleg de oproeping van de wederpartij op een door hem bepaalde dag en uur; bij grote spoed 's zondags ingesloten'.
Oproeping van de gedaagde partij door de deurwaarder is dus niet vereist indien deze vrijwillig bij de behandeling ter terechtzitting verschijnt. Tijd en termijnen voor oproepingen door de deurwaarder kunnen derhalve buiten beschouwing worden gelaten indien de omstandigheden daartoe nopen.
Indien beide partijen graag een snelle beslissing hebben zullen zij graag vrijwillig ter zitting verschijnen zonder dat een deurwaarder hen moet oproepen voor de dag van behandeling. Zoals uit vooromschreven artikel blijkt kan de behandeling ter terechtzitting zelfs op zondag plaatsvinden indien dit noodzakelijk is.
De wetgever heeft er zelfs in voorzien dat de behandeling ter terechtzitting op een andere plaats dan in het gerechtsgebouw wordt gehouden (vide art. 226 lid 3 Rv.).
Is de door een rechter in kort geding vonnis gegeven beslissing altijd tijdelijk? Nee, soms zijn de overwegingen die de rechter in zijn vonnis in kort geding omschrijft als zijnde essentieel voor zijn beslissing, acceptabel voor partijen. Eveneens zal in voorkomende gevallen het belang dat de eisende partij had bij een voorlopige voorziening zijn verdwenen na de uitspraak in kort geding.
Als gedaagde partij kan een uitspraak in kort geding eveneens aanleiding zijn om de schade te beperken en om een allesomvattende regeling met de eisende partij te beproeven.
Een procedure in kort geding is daarmee niet alleen een juridische pleister, doch is feitelijk vaak de eerste klap die een daalder blijkt waard te zijn.

Mr. Maarten L.J.J.P. Willems is advocaat en partner bij HBN Law op Aruba

Puzzels.

PRIJSPUZZEL

HORIZONTAAL
1 ontsnapping, **7** deel van een wielerronde, **11** naderen, **12** houten staak, **14** bridgewedstrijd, **16** beroemdheid, **17** Hawaïaanse begroeting, **20** graansoort, **22** gemene weide, **24** ik (Lat.), **25** rekening, **26** behoeftig, **27** tijdperk, **28** bijeengaren, **31** Israëlitisch, **33** godsdienstig lied, **36** vaststaand gegeven, **37** halfedelsteen, **39** werkloon, **40** gloed, **42** geur, **44** ongedaan maken, **45** Aziaat, **46** kalmeren.

VERTICAAL
2 stadsmuur, **3** zeezwaluw, **4** elektrisch geladen deeltje, **5** echtgenoot, **6** dor, **7** Oud-Noors prozawerk, **8** voorzetsel, **9** geestdrift, **10** rechtsgeding, **13** middel tegen verkoudheid, **15** tentakel, **16** tekenfilmfiguurtje, **18** leem bevattend, **19** uitroep van vreugde, **21** rivier in Frankrijk, **23** ten algemenen nutte (afk.), **25** ruiterpetje, **29** god van de zee, **30** verdieping, **32** wildragout, **34** schoonmaakgerei, **35** financieringsvorm, **37** Noorse goden, **38** belasting, **41** Noach, **43** mannelijk dier.

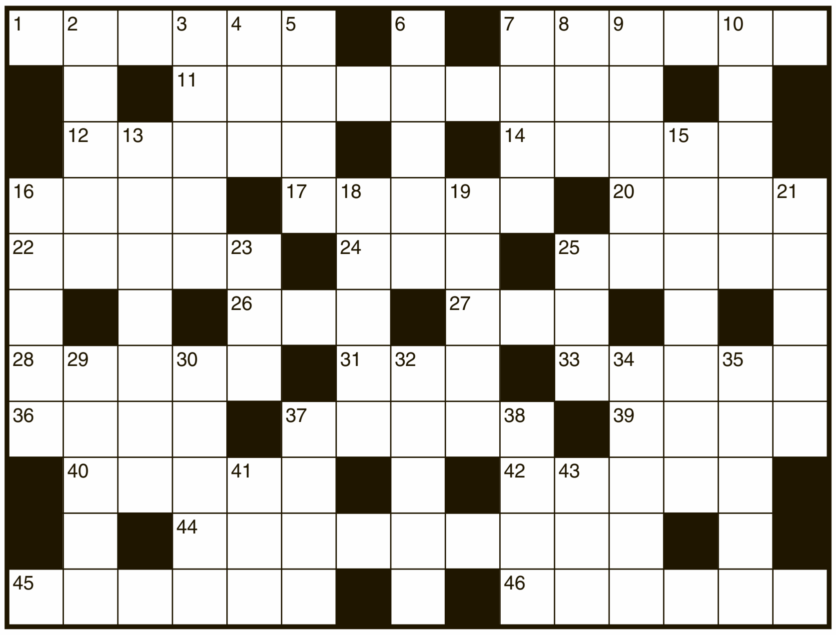

Uit de inzendingen van de Amigoe-puzzel van vorige week is als winnaar van de weekprijs van 25 gulden getrokken:

E.M. Lacle
Kudawecha 124
Aruba

J.W.J. Klomp
Lagunisol 55
Curaçao

De winnaar kan zijn/haar prijs na identificatie ophalen op het kantoor van de Amigoe. Curacao: Kaya Fraterna di Skèrpènè z/n tot drie uur n.m. Aruba: Bilderdijkstraat 16-2 tijdens kantooruren. Bonaire: Shon Ma Carolina, Kaya Nikiboko Noord 18.

Oplossingen moeten zowel op Curaçao als Aruba zijn ingediend op woensdag voor 12:00 uur. Gelieve duidelijk op de enveloppe te vermelden: Amigoe-puzzel. Vanuit Bonaire kan de oplossing gefaxt worden naar Curaçao: (00599-9) 767-4744.

SUDOKU

Schrijf alle cijfers 1 t/m 9 in alle verticale kolommen, alle horizontale rijen én in alle vierkantjes van 3 x 3 vakjes.

LIGHT

		3	6	7		9		4
				9		5		
2		9			8		3	
	7		8	4			2	9
8	2							
9	1				6			
7		8						1
	5	1	3				6	7
		2			5	4		

HEAVY

			5				3	
	4	9				7		2
8		6		2				1
	9						7	
	5			8	3	9		
			1		4			
			3					
2				5				6

ZWEEDSE PUZZEL

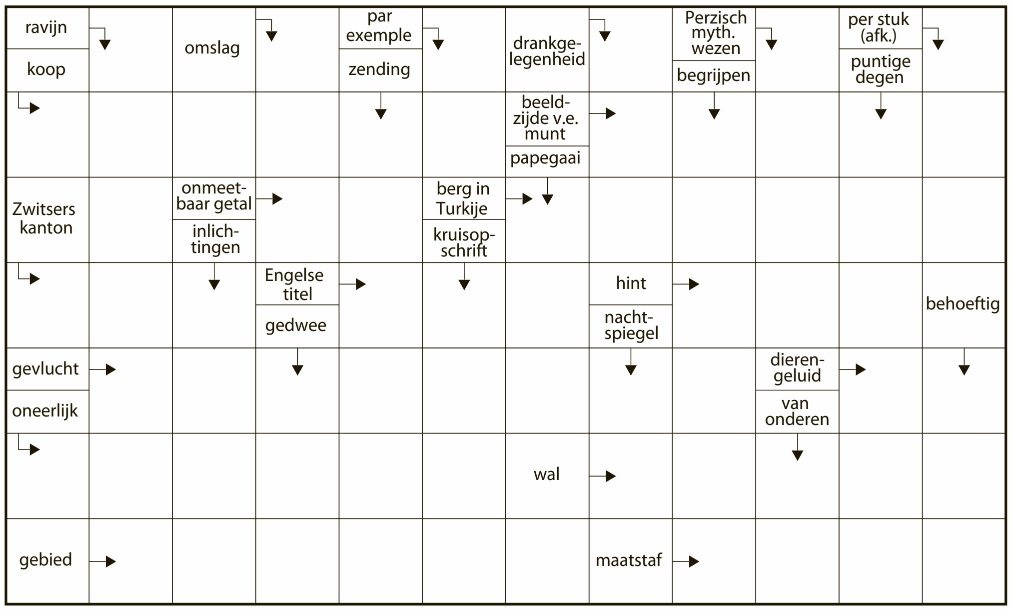

CRYPTOGRAM

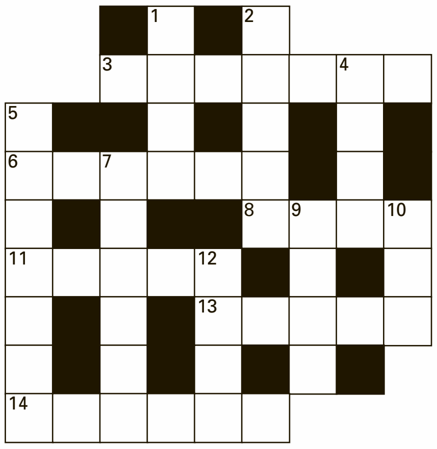

HORIZONTAAL:
3. Zo zwemmen mannen en vrouwen door elkaar (7); **6.** Achteraf opnieuw in de verdediging (6); **8.** Met veel effect wordt dit dier nijdig (4); **11.** Op grond waarvan een zanger bestaat (5); **13.** Ouder opstootje? Schitterend! (5); **14.** Plaats de godin in een muziekstuk! (6).

VERTICAAL:
1. Vlasvezels zijn nu eindeloos (4); **2.** Meer dan rijp voor de geldhandel (5); **4.** Die vogel roept: "Vertrek luipaard"! (4); **5.** Vroegere chef? (7); **7.** Reinigen om op te schieten (6); **9.** Begrenzing van een dichter (4); **10.** Dat meisje is minder dan een boer (3); **12.** Graaf met pijn in de rug (4).

WOORDZOEKER

A	R	B	I	T	R	E	R	E	N	O	I	R
C	A	L	E	O	I	I	R	O	L	S	B	E
H	A	R	B	I	N	N	E	N	P	R	E	T
T	N	B	A	H	S	L	T	U	S	R	R	O
E	E	E	O	U	U	S	W	E	A	T	E	R
R	I	U	T	I	H	E	I	A	L	S	I	T
L	D	A	H	S	N	F	L	M	N	I	K	G
A	S	E	L	G	O	E	A	E	O	N	N	T
N	I	V	K	E	G	O	I	S	T	E	O	G
D	M	I	I	N	B	O	E	Z	E	M	E	N
E	U	N	I	O	O	S	J	O	R	R	E	N
R	L	P	T	T	L	P	T	E	S	O	R	T
H	A	O	A	E	P	I	E	E	N	I	O	P
A	N	T	R	I	L	L	E	N	I	O	N	D
L	T	S	L	O	K	K	E	R	R	F	E	E
F	E	P	O	S	T	P	A	K	K	E	T	R

In deze mengelmoes van letters zijn al de onderstaande woorden verstopt. Streep alle woorden door. De resterende letters vormen dan regel voor regel van links naar rechts gelezen de oplossing van deze puzzel.

ACHTERLAND
ANDERHALF
ARBITREREN
BEREIK
BINNENPRET
DOORZIEN
EGOISTE
EOSINE
ERNSTIG
FIETSBEL
HUISGENOTE
INBOEZEMEN
INHOUD
KLEERMOT
KNOPEN
KROOT
LUIHEID
MENIST
MISDIENAAR
OMISSIE
OOSTEN
PENNOEN
PINGELAAR
POSTPAKKET
RAUHFASER
RENOIR
RETORT
ROBBER
SIMULANTE
SJORREN
SLOKKER
SPUWEN
TINTELING
TOOIEN
TOPNIVEAU
TRILLEN
VIOLIER

© Sanders Puzzelboeken/151121

OPLOSSINGEN VORIGE KEER

Light

5	7	1	2	9	6	8	3	4
2	3	8	7	4	5	6	9	1
4	9	6	1	3	8	5	2	7
9	5	2	3	8	4	7	1	6
3	1	4	6	7	9	2	8	5
8	6	7	5	2	1	3	4	9
1	8	5	4	6	3	9	7	2
7	4	3	9	5	2	1	6	8
6	2	9	8	1	7	4	5	3

Heavy

1	4	5	7	6	8	9	2	3
7	8	6	2	9	3	1	4	5
3	2	9	4	1	5	7	8	6
4	9	7	3	8	2	5	6	1
5	3	8	1	7	6	4	9	2
2	6	1	9	5	4	8	3	7
6	1	4	5	3	9	2	7	8
9	7	3	8	2	1	6	5	4
8	5	2	6	4	7	3	1	9

Cryptogram:
Horizontaal: 3. Geducht; 6. Ulster; 8. toer; 11. beeld; 13. ijzers; 14. wetend.
Verticaal: 1. Keet; 2. buurt; 4. have; 5. ruwbouw; 7. slecht; 9. oren; 10. ras; 12. dijen.

Woordzoeker: JAZZMUZIEK

Zweedse puzzel

	W		H		V		O		D		U
P	A	P	A		O	R	L	E	A	N	S
	S	U	L	K	Y		V	I	D	E	O
O	P	B	L	O	E	I		G	A	L	
	E		O	E	U	V	R	E		S	N
K	E	G		T	R		O	E	L	O	E
	N	E	U	S		R	E	L	I	N	G

Prijspuzzel

T	R	E	M	O	L	O		C	R	A	S	H	E	N
I		L		R		K	O	U		N		U		I
R	E	E		K	I	E	S	P	IJ	N		M	O	E
A		V	L	A	M		E		S	O	H	O		T
S	N	E	E		P	I	L	A	V		E	R	T	S
	E		G	A	A	R		G	O	R	T		IJ	
S	K	A	I		S	L	A	A	G		Z	E	D	E
T		S	O	E	S		B		E	D	E	N		L
R	U	T		C	E	M	B	A	L	O		Z	E	E
O		E		H		R	E	M		O		Y		C
P	A	R	D	O	E	S		P	A	R	A	M	A	T

Work & Travel met Elton

Hoe meer hij reist, hoe meer hij van Curaçao gaat houden. Voorlopig is hij echter nog op wereldreis. Docent Aardrijkskunde Elton Sint Jago doet in de Ñapa maandelijks verslag van zijn belevenissen.

Tussenstop in Hong Kong

Hong Kong is circa 2,5 keer zo groot als Curaçao, maar heeft meer dan 7 miljoen inwoners! Hong Kong geniet veel autonomie sinds het Verenigd Koninkrijk het gebied terug aan China gegeven heeft in 1997. Het is een moderne stad en een belangrijk financieël- en handelscentrum in Azië, erg druk en levendig.

Tekst: **Elton Sint Jago**

Nathan Street, Kowloon.

Mijn bezoek aan Hong Kong was meer een tussen-stop onderweg vaan mijn volgende bestemming en ik verbleef een paar dagen bij een ex-collega, met wie ik in Nieuw Zeeland gewerkt heb. In 2007 was ik een hele dag in Hong Kong, onderweg naar Australië.

Mijn ex-collega bracht me naar Kowloon, waar we langs het drukke Temple Street Market liepen en een maat van hem ontmoetten. Na lekker Chinees gegeten te hebben liepen we door naar het zuiden tot bij het water, van waar je Hong Kong Island aan de overkant kunt zien met zijn hoge wolkenkrabbers. Langs het water tref je de Avenue of Stars, de Hong Kong-versie van de Walk of Fame in Hollywood, met sterren op de grond inclusief handafdrukken van bekende filmsterren uit Hong Kong. Een standbeeld van de legendarische Bruce Lee is ook hier te zien.

Met de ferry steek je over naar Hong Kong Island en op het water kun je de traditionele 'junks' spotten, Chinese bootjes met rode zeilen. Op Hong Kong Island zijn de iconische double-decker trams te zien en in het winkelgebied Soho vind je de Central Mid-Levels escalator, de langste roltrappen ter wereld. Hong Kong is erg heuvelachtig en Soho kent verschillende smalle, steile straatjes en trappen met veel verkopers en hun kraampjes.

Ook bezocht ik heel kort de taoïstische Man Mo Tempel, waar onder andere de literatuur-god Man Tai wordt vereerd. De tempel was vol met rook door de aanwezigheid van veel wierook. Een bezoek aan Victoria Peak is een must. De Peak Tram uit 1888 brengt je naar de top (554 meter) met een uitstekend uitzicht over de stad.

Vanuit Soho nam ik een bus naar de andere kant van Hong Kong Island, een veel rustiger gebied waar de stranden bij het Deep Water Bay zich bevinden. Ik stapte uit in Stanley, een klein plaatsje langs het water met een bekende markt waar ik souveniertjes gekocht heb. Er zijn verschillende cafeetjes en restaurantjes met zicht op Stanley Bay met veel vissersbootje en de Blake Pier. Een bezoek aan Hong Kong Museum is aangeraden. Een mooi, uitgebreid museum waar er veel te zien en te lezen valt over de eerste bewoners van het gebied, flora en fauna, de verschillende etnische groepen en over de Britse verovering in de 19e eeuw.

Er is veel meer te zien en te doen in Hong Kong, zoals een bezoek aan het grote bronzen Tian Tan Boeddha beeld, maar ik kwam net te laat aan en ze waren al gesloten. Hong Kong is ook een stad waar men graag gaat shoppen, vooral voor elektronica.

Veel budget luchtvaartmaatschappijen vliegen op Hong Kong, zodoende mijn keuze om in Hong Kong te stoppen om verder te vliegen naar mijn volgende bestemming. Meer in mijn volgende verslag!

Deep Water Bay.

Hong Kong Island.